

INDKØBSPOLITIK

GRØN ANSVARLIGHED OG BÆREDYGTIGE LØSNINGER

**Holbæk
Kommune**

Indhold

Indhold	2
1. Indledning	3
2. En grøn indkøbsdagsorden	4
3. En professionel indkøbsorganisation	6
4. Samarbejde med markedet	8
5. Konkurrenceudsættelse af driftsopgaver.....	10
6. Social ansvarlighed	12
7. De lovgivningsmæssige rammer.....	14
8. Hvis du vil vide mere	15

1. Indledning

Holbæk Kommune indkøber hvert år varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver for ca. 1,6 milliarder kroner hos eksterne leverandører. Indkøbene dækker over en bred palet: fra køb af bleer og pladser på bosteder til køb af håndværkerydelser og vejsalt.

Anvendelsen af så mange skattekroner stiller krav om en indkøbspolitik, hvor Kommunalbestyrelsen beskriver Holbæk Kommunes forventninger til de virksomheder, der ønsker at levere til kommunen, og hvad virksomhederne kan forvente af Holbæk Kommune. Indkøbspolitikken skal samtidig klargøre rammerne for kommunens indkøb for alle ansatte i Holbæk Kommune og andre samarbejdspartnere; herunder relevante råd og nævn.

Holbæk Kommunes indkøbsvolumen er så stor, at det giver kommunen mulighed for at fremme bestemte dagsordener og påvirke den samlede offentlige sektors indkøb. Kommunalbestyrelsen ønsker at påtage sig et bæredygtigt lederskab og ser det som sin forpligtigelse at sikre, at kommunen påtager sig sit samfundsmæssige ansvar og indgår som en aktiv medspiller i udviklingen af effektive og bæredygtige indkøb; herunder at fremme den grønne omstilling.

Holbæk Kommunes indkøb tilrettelægges, så den ønskede kvalitet opnås til den bedste pris, og der sikres mest mulig velfærd for skattekronerne.

**”Indkøbene understøtter
den grønne omstilling”**

Det skal ske med en fortsat balancering af en række hensyn til bæredygtigheden i kommunens indkøb: Kommunen er social ansvarlig og sikrer ordentlige løn- og ansættelsesvilkår for de ansatte hos de virksomheder, der leverer til kommunen. Indkøbene understøtter den grønne omstilling, og indkøbene tilrettelægges på en måde, der gør det muligt for det lokale erhvervsliv at indgå i konkurrencen.

Den rette balance mellem de forskellige hensyn afhænger af indkøbets karakter, ligesom politiske beslutninger og prioriteringer spiller ind. Indkøbspolitikken synliggør for eksempel den grønne retning, kommunen ønsker at gå, og det sociale ansvar, kommunen påtager sig. Men profilen i kommunens indkøb kan løbende skærpes, hvis det politisk besluttet og prioriteres. Den konkrete udmøntning af indkøbspolitikken sker derfor i en dialog med det politiske niveau.

Indfrielsen af indkøbspolitikken sker inden for rammerne af den gældende lovgivning, der blandt andet har til formål at sikre lige konkurrencevilkår for virksomhederne. Det indebærer, at kommunens indkøb foretages i et tæt samarbejde mellem kerneområdet, der kender sit indkøbsbehov, og indkøbsafdelingen, der kender reglerne.

Indkøbspolitikken er gældende for alle kommunens indkøb; herunder varer, tjenesteydelser samt bygge- og anlægsopgaver.

2. En grøn indkøbsdagsorden

Holbæk Kommune har udstukket en ambitiøs grøn og bæredygtig kurs. Med afsæt i en position som en stærk indkøbsorganisation skal kommunens indkøbsvolumen bruges til at fremme en bæredygtig udvikling med et mindre klimaaftryk; blandt andet for at indfri kommunens ambition om at sænke CO₂-udledningen med 70 procent i 2030.

Holbæk Kommune inddrager relevante miljøhensyn i tilrettelæggelsen af sine indkøb. Enten som krav der skal opfyldes, eller som forhold der kan konkurreres på. Sådanne miljøhensyn kan for eksempel omfatte minimering af emballage, bæredygtig træproduktion eller krav om miljømærker som Svanemærket. Derved får virksomhederne et incitament til at levere miljøvenlige løsninger.

”Holbæk Kommune ønsker at fremme grøn og bæredygtig transport”

Holbæk Kommune har valgt Grønne Indkøb som et prioriteret indsatsområde som Klimakommune Plus. Det betyder, at minimum 65 procent af kommunens indkøb skal være grønne inden for 10 produktområder; blandt andet transport, møbler og rengøringsydelser og -produkter.

Holbæk Kommune er medlem af Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI), der er et fællesskab af offentlige organisationer, som vil fremme bæredygtige løsninger og købe grønt ind. Det sker blandt andet ved at udvikle fælles, forpligtende indkøbsmål, der skal drive markedet frem mod mindre miljøbelastende produkter og løsninger.

Partnerskabet understøtter desuden udviklingen af metoder, der skal fremme anvendelsen af totaløkonomiske betragtninger og cirkulær økonomi.

Der er indkøbsmål for en lang række områder; for eksempel fødevarer, transport, it samt børne- og rengøringsartikler. Holbæk Kommune vil gøre en forskel for miljøet gennem opfyldelse af POGIs grønne indkøbsmål.

Holbæk Kommune anvender indkøbsaftaler, der er udbudt af Staten og Kommunernes Indkøbsservice (SKI). POGI og SKI har indgået en samarbejdsaftale, der sikrer, at sortimentet på SKI's aftaler lever op til de indkøbsmål, POGI formulerer. Det er for eksempel muligt at indkøbe økologiske fødevarer på SKI's fødevareaftaler i overensstemmelse med indkøbsmålet om økologi. Anvendelsen af SKI-aftaler bidrager dermed til den grønne indkøbsomstilling.

En styrket anvendelse af funktionsudbud, kan også fremme udviklingen af nyskabende, grønne produkter og serviceydelser. I funktionsudbud beskriver kommunen, hvilket behov der skal opfyldes eller løses, fremfor at stille detaljerede krav til hvordan opgaven skal udføres.

Holbæk Kommune ønsker at fremme grøn og bæredygtig transport og udfase brugen af fossile brændstoffer. Det gælder både, når kommunens personale skal rundt i kommunen, og når virksomhederne skal levere sine ydelser til kommunen. Det vil afspejle sig i de krav, der fremover stilles til markedet.

Tilsvarende vil det afspejle sig i kommunens tilrettelæggelse af sine indkøb, at kommunens fremtidige energiforsyning skal basere sig på vedvarende energi, og at kommunens anlægsprojekter både i forbindelse med nybyggeri, renovering og nedrivning så vidt muligt skal være bæredygtige; i såvel fremstillingen af byggevarerne, bortskaffelse af byggematerialer og opførelsen af byggeriet - som i den efterfølgende årrække. Et redskab i dette arbejde kan være bæredygtighedscertificering af kommunale byggeprojekter.

3. En professionel indkøbsorganisation

Holbæk Kommune er en professionel indkøbsorganisation, hvor alle, der er involveret i indkøb – skolelæreren, sygeplejersken, indkøbsafdelingen – har fokus på, at den ønskede kvalitet skal sikres til den bedste pris. Det skal få skattekrone til at række længst muligt til gavn for kommunens borgere og virksomheder.

Når kommunen indgår indkøbsaftaler, foregår det i et tæt samarbejde mellem fagområdet og indkøbsafdelingen. En ny aftale tager afsæt i fagområderne og dermed borgernes behov. Under hensyntagen til de økonomiske muligheder sikrer indkøbsafdelingen, at behovet dækkes med de løsninger, markedet kan levere.

”Den ønskede kvalitet skal sikres til den bedste pris”

Indkøbsafdelingens indkøbsfaglighed integreres med fagligheden i kerneområderne, når indkøbsafdelingen sammen med tre kerneområder formulerer standardkontrakter på det sociale område. Eller når indkøbsafdelingen samarbejder med et kerneområde om den fælles strategi for samarbejdet med en leverandør.

Kommunen følger aktivt op på de indgåede aftaler gennem en systematisk kontraktstyring, så aftalerne overholdes, og der fastholdes et løbende samarbejde og en udviklingsdialog med leverandørerne i kontraktperioden.

Det er en målsætning, at flest mulige indkøb foretages via kommunens e-handelssystem, da e-handel udgør den mest effektive indkøbsform fra indkøb til betaling. En øget e-handel fremmer samtidig overholdelsen af kommunens indkøbsaftaler og styrker mulighederne for at fremme indkøb af for eksempel økologiske eller svanemærkede varer. Særligt i forhold til vareaftaler vil det ofte være et krav, at leverandørerne stiller e-handelskataloger til rådighed.

Kommunen indgår i forskellige indkøbsstrategiske samarbejder med henblik på at samle indkøbsvolumen og sikre den bedst mulige udnyttelse af kommunens indkøbsressourcer og kompetencer. Det er samtidig inden for rammen af disse samarbejder, at kommunen i særlig grad har mulighed for at præge den offentlige sektors indkøbsdagsorden i retning af vores behov.

Kommunen samarbejder med 15 andre kommuner i Fællesudbud Sjælland (FUS) og trækker på aftalerne indgået af SKI. Som udgangspunkt tilslutter kommunen sig de forpligtende aftaler i regi af SKI, der er afledt af økonomiaftalerne mellem regeringen og KL.

Kommunen er sammen med 11 andre kommuner medlem af Digitaliseringsforeningen Sjælland (DIGIT), der skal understøtte effektive digitaliseringsprocesser gennem blandt andet fælles indkøb af it-systemer.

4. Samarbejde med markedet

Holbæk Kommune vil fortsætte det tætte samarbejde med markedet byggende på dialog og tillid. Derved får kommunen gavn af og bidrager til udviklingen af nye løsninger inden for eksempelvis velfærdsteknologi, ligesom samarbejdet skal fremme den grønne omstilling.

Samarbejdet og dialogen med markedet kan komme til udtryk på forskellig vis. Det kan være en markedsdialog forud for en udbudsproces eller dialog undervejs i udbudsprocessen gennem valget af konkurrencepræget dialog eller udbud med forhandling som udbudsformer. I kontraktperioden kan det være en dialog byggende på fælles incitamenter til optimering af den måde, en opgave løses på.

Holbæk Kommune anvender mange lokale leverandører og ønsker at fremme denne udvikling. Det skal ske gennem en fortsat lokal dialog om, hvordan kommunen bedst muligt kan understøtte de lokale leverandører i at indgå i konkurrencen om de kommunale indkøbskroner. Inddragelsen og dialogen sker bl.a. i samarbejde med Holbæk Erhvervsforum.

Det er ikke gratis at indgå i en udbudsproces. Kommunen har omkostninger ved at udarbejde udbudsmaterialer og evaluere de indkomne tilbud, og tilbudsgiverne har omkostninger ved at afgive tilbud.

”Holbæk Kommune anvender mange lokale leverandører”

Kommunen vil have fokus på at reducere disse transaktionsomkostninger mest muligt; blandt andet gennem tidlig markedsdialog og ved at sikre den rette balance mellem opnåelse af en tilstrækkelig konkurrence og brug af relevant udbudsform til den konkrete opgave.

Kommunen ønsker at understøtte udviklingen af det bredest mulige konkurrencefelt. Det indebærer, at kommunen under hensyntagen til kontraktens genstand tilrettelægger sine udbud på måder, så mindre virksomheder og socialøkonomiske virksomheder så vidt muligt kan byde ind.

Det kan ske ved en opdeling af større udbud, ved brug af delaftaler eller ved at opfordre tilbudsgivere til at samarbejde om et fælles tilbud eller dannelse af konsortier. Ligeledes kan der knyttes særlige krav til opgavens udførelse, som fremmer det sociale ansvar hos virksomhederne og understøtter skabelsen af jobåbninger for borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Holbæk Kommune stiller krav til leverandørerne om børneattester for det personale, der færdes fast i en periode blandt børn under 15 år som led i udførelsen af en kontrakt. Leverandøren er ansvarlig for i hele kontraktperioden at indhente og være i besiddelse af de relevante børneattester, og Holbæk Kommune kan til enhver tid kræve at få forevist børneattesterne. Leverandørens ansvar gælder også for eventuelle underleverandørers personale.

5. Konkurrenceudsættelse af driftsopgaver

Ved en konkurrenceudsættelse af en kommunal driftsopgave udbydes opgaven med henblik på en afklaring af, om en privat leverandør kan løse opgaven bedre end kommunen – det kan for eksempel være til en bedre pris eller på en mere miljøvenlig måde som følge af stordriftsfordele eller en smartere og mere innovativ opgavetilrettelæggelse.

Holbæk Kommune anvender konkurrenceudsættelse som et af flere redskaber til at sikre, at kommunens opgaver løses så effektivt og nyskabende som muligt. Som udgangspunkt afgiver Holbæk Kommune et kontrolbud ved en konkurrenceudsættelse.

”Kommunens opgaver løses så effektivt og nyskabende som muligt”

Ved et kontrolbud beregnes kommunens egne omkostninger til at levere ydelsen i henhold til den gældende regler om beregning af kontrolbud. Det skal sikre, at den kommunale driftsenhed indgår i konkurrencen på lige vilkår med markedet, så der ikke sker kommunal konkurrenceforvridning over for de private leverandører.

Det er Kommunalbestyrelsen, der beslutter, om en driftsopgave skal udsættes for konkurrence, og tilsvarende om en konkurrenceudsat opgave skal hjemtages. Den politiske beslutning om konkurrenceudsættelse vil typisk bygge på en potentialeafklaring, hvor potentialet ved at skabe konkurrence vurderes med afsæt i den eksisterende markedssituation og andre kommuners erfaringer.

Hvis der i den konkrete situation er tale om en virksomhedsoverdragelse vil loven om virksomheds-overdragelse være gældende – både ved konkurrenceudsættelse af en kommunal driftsopgave og ved hjemtagelse.

En potentialeafklaring og en eventuel konkurrenceudsættelse vil alligevel påvirke de berørte medarbejdere. Arbejdet med at afklare potentialet ved en konkurrenceudsættelse og selve konkurrenceudsættelsen skal derfor følge de gældende retningslinjer for medarbejdernes inddragelse ved større omstillinger, som er besluttet i kommunens Hovedudvalg.

6. Social ansvarlighed

Holbæk Kommune ønsker kun at handle med socialt ansvarlige leverandører. Det indebærer, at følgende krav skal være opfyldt:

Leverandøren skal sikre, at ansatte hos leverandøren, som i Danmark medvirker til at opfylde kontrakten, er sikret løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område.

Leverandøren skal overholde de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, der er fastsat i en række ILO-konventioner. Det indebærer blandt andet, at:

- Leverandøren skal sørge for at skabe et arbejdsmiljø, hvor arbejdssikkerheden prioriteres, så ulykker og helbredsskader forebygges og årsager hertil minimeres (ILO nr. 155).
- Leverandørens ansatte skal have frihed til at organisere sig i fagforeninger og vælge tillidsrepræsentant. Som følge heraf får de ansatte ret til kollektive forhandlinger om løn- og ansættelsesforhold og tillidsvalgte opnår særlig beskyttelse i ansættelsesforholdet (ILO nr. 87, 98 og 135).
- Leverandøren ikke må diskriminere. Det betyder for eksempel lige løn til mænd og kvinder for arbejde af samme værdi, og ingen forskelsbehandling på grund af race, farve, køn, religion, politisk anskuelse, national eller social oprindelse (ILO nr. 100 og 111).
- Leverandøren ikke må benytte tvangs- eller pligtarbejde (ILO nr. 29 og 105).
- Leverandørerne ikke må bruge børnearbejdere eller levere produkter, som er produceret af børn (ILO nr. 138 og 182).

Leverandøren skal respektere FN's Menneskerettighedserklæring og den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Hvis en leverandør vælger at benytte underleverandører, er leverandøren ansvarlig for, at underleverandørerne i alle led overholder ovenstående krav (kædeansvar).

Manglende overholdelse af kravene hos såvel leverandøren som eventuelle underleverandører betragtes som en væsentlig misligholdelse af kontrakten med Holbæk Kommune.

Leverandører, der handler med Holbæk Kommune, skal overholde den gældende skattelovgivning. Med en tilslutning til Oxfam IBIS' charter for skattelyfri kommuner vil kommunen arbejde på at afvise virksomheder, der har unddraget eller medvirket til unddragelse af skattebetaling.

Holbæk Kommune spiller en aktiv rolle i at tilvejebringe det nødvendige antal uddannelses- og praktikpladser, der skal bidrage til, at flere unge påbegynder og gennemfører en erhvervsuddannelse. Kommunen følger de offentlige ordregiveres forpligtigelse til i relevante udbud at overveje sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i offentlige udbud efter et "følg eller forklar"-princip.

I 2018 har Holbæk Kommune indgået en partnerskabsaftale med Holbæk Erhvervsforum, EUC Nordvestsjælland, Dansk Byggeri og Fagbevægelsens Hovedorganisation. Holbæk Kommune anvender derfor ikke som udgangspunkt sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i forbindelse med udbud af bygge- og anlægsgødgaver.

7. De lovgivningsmæssige rammer

Som forvaltningsmyndighed er Holbæk Kommune underlagt de forvaltningsretlige principper og regler. En række af principperne indvirker på kommunens muligheder og forpligtelser i forbindelse med indkøb. Kommunen skal for eksempel altid drive forsvarlig økonomisk forvaltning, ligesom kommunens medarbejdere og enheder ikke må varetage private hensyn. Derfor skal kommunen gennemføre indkøbsprocessen på et sagligt grundlag og sikre sig, at leverandørerne leverer de aftalte ydelser.

Ud over de forvaltningsretlige principper er kommunens indkøb af varer og tjenesteydelser reguleret af den danske udbudslov. Udbudsloven er en implementering af et EU-direktiv og indeholder derudover en række danske særregler.

”Kommunens indkøb af varer og tjenesteydelser er reguleret af den danske udbudslov”

Udbudsloven bygger på en række generelle EU-principper, der altid skal overholdes for blandt andet at sikre proportionalitet i kommunens krav til tilbudsgiverne, ligebehandling af tilbudsgiverne og gennemsigtighed om indkøbsprocessen.

At sikre proportionalitet betyder, at kommunen kun kan stille krav til tilbudsgivere, som er rimelige i forhold til den opgave, der ønskes tilbud på og rimelige i forhold til de behov kommunen har.

Mere konkret fastsætter udbudsloven forskellige procedure- og annonceringsforpligtelser alt efter indkøbs art og kontraktværdi. Samtidig giver udbudsloven rum til at prioritere de forskellige hensyn, Holbæk Kommune ønsker at tage i betragtning jævnfør nærværende indkøbspolitik – herunder:

- Enklere regler og større fleksibilitet ved gennemførelse af mindre indkøb.
- Muligheden for at fremme bæredygtige indkøb – for eksempel ved at stille krav til produktcertificering, vurdere de samlede livscyklusomkostninger eller gennem udelukkelse af tilbudsgivere, der ikke lever op til de fastlagte miljømæssige og social- og arbejdsretlige forpligtelser.

Udover indkøb af varer og tjenesteydelser regulerer udbudsloven også de større opgaver på bygge- og anlægsområdet i Holbæk Kommune.

Alle øvrige indkøb af bygge- og anlægsopgaver er underlagt reglerne i tilbudsloven. Selvom regelsættet i tilbudsloven er lidt anderledes end i udbudsloven, er formålet med reglerne det samme: At skabe konkurrence og ligebehandling ved at udvælge tilbudsgivere på grundlag af objektive, saglige og ikke diskriminerende kriterier.

Bygge- og anlægsbranchen benytter frivillige standardvilkår ved indgåelse af kontrakter om udførelse af bygge- og anlægsarbejder. Disse standardvilkår kaldes ”Almindelige betingelser”, i daglig tale AB18. Holbæk Kommune anvender betingelserne, når der indgås aftaler med rådgivere og entreprenører. Det indebærer, at Holbæk Kommune stiller krav om sikkerhedsstillelse ved bygge- og anlægsprojekter med en entreprisensum på over 1 mio. kr.

8. Hvis du vil vide mere

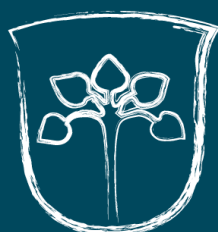
Indkøbsområdet i Holbæk Kommune er delt op, så indkøb af varer og tjenesteydelser varetages af en centralt placeret indkøbsafdeling i Organisationsservice, mens indkøb af bygge- og anlægsopgaver varetages af Vækst og Bæredygtighed.

Indkøbsafdelingen kan kontaktes på indkoeb@holb.dk

Vækst og Bæredygtighed kan kontaktes på kommunaltanlaeg@holb.dk

På www.holbaek.dk fremgår Holbæk Kommunes udbudsplan, ligesom det er muligt at udfylde en interesselikendegivelse for entreprenører og håndværkere vedrørende tilbud på bygningsarbejder.

Holbæk Kommune kan også kontaktes på 72 36 36 36.

HOLBÆK KOMMUNE
Kanalstræde 2
4300 Holbæk